

Redaktionelt

Årbogen *Uddannelseshistorie og Selskabet for Dansk Skolehistorie* har fra 1. oktober 1999 fået ny adresse: **Rådhusstræde 6, 1466 København K.** Hertil sendes bøger, der ønskes anmeldt, artikler, oplysning om udstillinger m.v. *Dansk Skolemuseum* har gæstfrit indbudt Selskabet til at flytte ind på museets adresse. Den ene af de to redaktører for *Uddannelseshistorie* (VS-P) vil hyppigt kunne træffes i huset. Aftaler på telefon: 33 15 58 10. Fax: 33 15 44 95.

Vidt spænder hverdagen i dansk skole og uddannelse. I år faldt talen atter på Tvind – dels fordi loven, der fratog navngivne Tvind-skoler deres statstilskud, blev underkendt ved domstolene; dels fordi historikeren Jes Fabricius Møller udsendte bogen »På Sejrens Vej« med studier over Tvinds skolesamvirke, jf. anmeldelse s. 189 Om årets gang, læs **Signe Holm-Larsen**: *Skolen i årets løb* – hvis du vil vide mere!

Jubilæer har vi naturligvis hvert år. Lad os nævne, at Bernadotteskolen blev 50 år, og det samme gælder lilleskolerne. Den første lilleskole fandt sin bopæl på Nøjsomhedsvej på Østerbro i København, jf. Kaj Himmelstrups pletsud af en artikel i *Uddannelseshistorie* 1995, *Lilleskolen – drøm og realitet*. Vi kan også fejre, at de to foregående sekelskifter var kranset af store skole- og uddannelsesreformer, folkeskole, gymnasium, universitet. Mon vi følger eksemplet? Danmarks pædagogiske Universitet? Gennembrud i pædagogisk tænkning og praksis?

Også i år spænder årbogen vidt. Fra studenterhuer til efg, fra landsbyskolen på Vesterbro til en afskedsforelæsning på Lærerhøjskolen, fra læreruddannelse i Danmark til en norsk sprogforsker. Vi indførte i fjor den skik, at hver artikel afsluttes med et foto af forfatteren og nogle biografiske oplysninger. Den praksis fastholder vi. Læs i øvrigt årbogens publiceringsregler, aftrykt under *Nyt og noter*.

Årets samtale er med **Poul Dam**, kendt som højskolemand, politiker, polemiker, redaktør, bogsamler m.v. Hvad betød skolen for ham – og hvad betyder den?

Både sekelskifter og aldersgrænser giver anledning til at gøre status over det, der blev vigtigt i forløbet. Her er det **Vagn Skovgaard-Petersen**, der i begge anledninger udtrykker synspunkter på forandringer fra fortid til fremtid. For en fyldt festsal på Danmarks Lærerhøjskole holdt han 30. august 1999 sin afskedsforelæsning, der gengives i artiklen her: *Barnets århundrede – i kikkert og spejl*.

Studenterhuen med flere huer. Hver sommer stilles spørgsmål om deres oprindelse, alder og symbolik. Svar kan hentes i den artikel, som **Børge Riis Larsen** og **Christian Glenstrup** bringer om *Studenterhuens historie*. Den er også introduktion til en udstilling i *Dansk Skolemuseum*; udstillingen åbnes, når sommereksamen atter er over os!

Forholdet mellem faglig forskning og undervisning har selvsagt altid haft en central plads på Lærerhøjskolen. Til tider har det også optaget forskere på universitetet, bl.a. historikeren Kristian Erslev og filologen Otto Jespersen. Dr.phil. **Arne Juul**, der i en årrække var tilknyttet Lærerhøjskolen, har foretaget interessante studier over en af Skandinaviens banebrydende sprogforskere, professor Johan Storm (1836-

1920) ved Det Kgl. Frederiks Universitet i Kristiania. *Nordmændenes Professor Higgins* lyder overskriften – med hentydning til hovedfiguren i Bernard Shaws Pygmalion. »Storms universitetspædagogiske tanker« hedder et afsnit, der handler om fremmedsprogspædagogikkens barndom.

Matthæusgades Skole har været en af de store opmuntringer i dansk skole gennem de senere år. Hvad gjorde de derude på Vesterbro? **Lars Bjørner**, skolens leder 1986-1999, fastholder den historiske udvikling i det lærerige eksperiment i sin artikel *Landsbyskolen, der overlevede – på Vesterbro*. Læg også mærke til billederne, skabt af Poul Gernes og Georg Jansen, jf. samtalen med dem i *Uddannelseshistorie* 1993.

Københavns Kommunes forsøgsskole på Emdrupborg har en vigtig plads i efterkrigstidens danske skolehistorie. Anne Marie Nørvig og hendes højt kvalificerede stab af lærere sikrede i døgndrift, at inspiration derfra hvilede på solid og systematisk dokumentation. En af Anne Marie Nørvigs nære medarbejdere, **Wilhelm Marckmann**, beskriver i artiklen *Skoleforsøg den vej, der førte ham ind i den eksperimenterende pædagogik* – og fortæller derved om nogle af forsøgsskolens forudsætninger. 1969-1987 var Marckmann rektor for Statens Erhvervspædagogiske Læreruddannelse.

Samfundsfag i læreruddannelsen er emnet i den undersøgelse og oversigt, som studielektor **Andreas Frehr** her fremlægger. Slagsmål om navn og indhold fortæller om fagets skiftende positioner i skoler og uddannelser; artiklen giver ny viden om faglig profil og pædagogisk praksis, især i læreruddannelserne.

Som sædvanligt indeholder årbogen uundværlige oversigter: årets vigtige begivenheder inden for dansk uddannelsespolitik; Dansk Skolemuseums virksomhed. Bibliografi over den skriftlige produktion på området i årets løb vil indgå i næste årbog.

Til årets begivenheder hører indvielsen af *Dansk Institut for Gymnasiepædagogik* ved Syddansk Universitet i Odense. Den fandt sted den 23. april 1999 i Christian 4.s gymnasium ved Odense Domkirke. Se nærmere omtale af den nye institution under *Nyt og noter*, hvor forskningsmedarbejder **Harry Haue** – som læserne kender bl.a. fra redaktion af vor årbog – skitserer det nye instituts opgaver og status.

Ofte spørges om folkeskolens og gymnasiets skiftende formål i de sidste århundreder. Vi gengiver dem under *Nyt og noter*.

Børge Riis Larsen

Vagn Skovgaard-Petersen